

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ДИСПОЗИТИВНОСТІ В АПЕЛЯЦІЙНОМУ АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДІ

Досліджено принцип диспозитивності, його поняття, зміст, значення та роль у системі принципів адміністративного процесуального права України. Визначено особливості реалізації принципу диспозитивності в апеляційному адміністративному суді. Особливу увагу приділено дослідженню змісту принципу диспозитивності, яке визначається широким обсягом процесуальних прав, наданих сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі.

ПОТАПЕНКО С. В. РЕАЛИЗАЦИЯ ПРИНЦИПА ДИСПОЗИТИВНОСТИ В АПЕЛЛЯЦИОННОМ АДМИНИСТРАТИВНОМ СУДЕ

Исследован принцип диспозитивности, его понятие, содержание, значение и роль в системе принципов административного процессуального права Украины. Определены особенности реализации принципа диспозитивности в апелляционном административном суде. Особое значение уделено исследованию содержания принципа диспозитивности, которое определяется широкими процессуальными правами, предоставленными сторонам и другим лицам, участвующими в деле.

POTAPENKO S. REALIZATION OF DISPOSITION PRINCIPLE IN ADMINISTRATIVE APPEAL COURT

Disposition principle, its notion, contents, significance and place in the system of principles within administrative procedural law of Ukraine is researched. Peculiarities of disposition principle realization in administrative appeal court are determined. Special attention is paid to the research of disposition principle content, which is determined by wide procedural rights, provided to the parties and other subjects who take part in the case.

Здійснення адміністративними судами правосуддя в публічно-правових справах повинно відбуватися виключно відповідно до усталених підвалин, фундаментальних блоків, керівних ідей та основоположних джерел будь-якої правової системи – принципів права. Визначаючи адміністративне судочинство в цілому засобом досягнення мети адміністративно-процесуального регулювання, важливим вважаємо визначення питання правильного порядку організації адміністративного процесу як запоруки його ефективності, у чому значне місце відводиться принципу диспозитивності.

Розуміння принципу диспозитивності лише як можливості сторін розпоряджатися матеріальними й процесуальними правами під контролем адміністративного суду є неповним, оскільки не враховує того, що названа засада регулює весь процес судочинства в адміністративних справах, визначає основні інститути адміністративного процесуального права, безпосередньо впливає на всі процесуально-розпорядчі дії учасників адміністративного процесу.

Необхідно відмітити, що деякі аспекти розуміння принципів адміністративного процесу, закріплених у нормах процесуального за-

конодавства (Кодексі адміністративного судочинства (далі – КАС) України), розглядалися такими вітчизняними вченими, як В. Б. Авер'янов, В. І. Шишкін, Т. О. Гуржій, І. О. Хар, В. К. Матвійчук, Г. П. Тимченко, А. Т. Комзюк, А. О. Селіванов, І. Б. Коліушко, Є. В. Курінний, Р. О. Куйбіда, Н. В. Александрова, О. В. Кузьменко тощо. Проте окреме дослідження принципу диспозитивності як галузевого принципу адміністративного процесуального права не проводилося. Утім, саме цей принцип заслуговує на детальне дослідження, оскільки його реалізація в нормах адміністративного процесуального права набуває універсального значення для всього адміністративного судочинства України.

У даній статті ми ставимо за мету проаналізувати особливості реалізації принципу диспозитивності в апеляційному адміністративному суді.

На сьогодні ученими-адміністративістами доведено, що адміністративне судочинство має власну структуру, засади якої визначені КАС України, і передбачає наявність певних видів адміністративних процесуальних проваджень. У межах окремих із них здійснюється розгляд адміністративних справ, підвідомчих

адміністративному суду. Такими провадженнями називають: провадження в суді першої інстанції (розділ III); провадження, пов'язані з переглядом судових рішень (розділ IV); провадження, пов'язані з виконанням судових рішень (розділ V) [1, с. 408].

Судовий адміністративний процес (адміністративне судочинство) як різновид юридичного процесу також передбачає певну стадійність. Стадії судового адміністративного процесу розташовані послідовно і являють собою логічно побудовану систему операцій з нормами адміністративного процесуального права. Як слушно з цього приводу вказує В. Б. Авер'янов, стадійність як упорядкованість у просторі та часі певних груп процесуальних дій, послідовне здійснення яких забезпечує остаточне вирішення тієї чи іншої адміністративної справи, притаманна кожному з адміністративних процесуальних проваджень [1, с. 408].

Узагальнюючим є підхід, згідно з яким виділяють три частини або стадії адміністративного судочинства: 1) розгляд і вирішення справи по суті; 2) перевірка законності й обґрунтованості прийнятого рішення; 3) звернення рішення до виконання [2, с. 19–21].

На першій стадії здійснюється правосуддя, реалізується завдання адміністративного судочинства шляхом прийняття в адміністративній справі законного й обґрунтованого рішення. Процесуальним способом реалізації стадії розгляду і вирішення справи по суті є провадження в адміністративному суді першої інстанції.

На другій стадії перевіряють обґрунтованість рішення, прийнятого адміністративним судом першої інстанції. Таке процесуальне забезпечення здійснюється шляхом: а) апеляційного провадження; б) касаційного провадження; в) перегляду рішень адміністративного суду за винятковими обставинами; г) перегляду рішень адміністративного суду за нововиявленими обставинами.

Третя стадія відправлення адміністративного судочинства пов'язана зі зверненням судового рішення до виконання. Її здійснення є гарантією реалізації судових рішень, повноти, своєчасності й реальності їх виконання.

Як відомо, законність та обґрунтованість ухвал адміністративного суду першої інстанції в адміністративному судочинстві України забезпечується системою процесуальних гарантій, зокрема принципами адміністративного процесуального права; участю в адміністра-

тивному процесі прокурора, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб, які мають право звертатися до адміністративного суду на захист прав, свобод та інтересів інших осіб; встановленим адміністративним процесуальним порядком розгляду і вирішення справ. Проте для забезпечення законності і обґрунтованості ухвал адміністративного суду першої інстанції зазначених гарантій недостатньо, оскільки адміністративні суди через суб'єктивні (некомпетентність, неуважність, спрощений підхід) та об'єктивні (складність правовідносин, численність співучасників тощо) причини нерідко постановляють рішення, які не відповідають обставинам справи або нормам матеріального чи процесуального права [3, с. 297]. У зв'язку з цим, як слушно вказує вчений-цивіліст М. Й. Штефан, потрібно мати додаткові гарантії захисту прав та свобод осіб, забезпечення законності і обґрунтованості рішень і ухвал суду першої інстанції [4, с. 574].

До найбільш поширених способів оскарження судових рішень, що не набрали чинності, варто зарахувати апеляційне оскарження, яке бере свій початок від римського права і процесу. По-перше, інститут апеляції більш повно гарантує реалізацію права на судовий захист, оскільки дає можливість перевірити правильність встановлення фактичних обставин справи і правильність застосування норм процесуального і матеріального права. По-друге, інститут апеляції забезпечує чіткість у здійсненні правосуддя при перегляді судових рішень в апеляційному порядку, що пов'язано з правом адміністративного апеляційного суду винести нове рішення.

У довідковій літературі апеляція (від лат. *appellatio* – звернення) розглядається як одна з форм оскарження судових рішень у цивільних справах до суду вищої (апеляційної) інстанції, що має право переглядати справу [5, с. 131].

Більш широке визначення цього поняття надає Є. А. Чернушенко, яка вважає апеляцію правовим інститутом та способом перегляду рішень суду першої інстанції, які не набрали чинності, у суді вищого рівня (апеляційному суді), котрий, розглядаючи справу за апеляційною скаргою чи апеляційним поданням суб'єкта оскарження, вирішує як питання факту, так і питання права в тому ж обсязі, що й суд першої інстанції, з додержанням основних засад судочинства [6, с. 3].

Характеризуючи апеляційне провадження, варто зазначити, що, представляючи собою

окрему стадію адміністративного судочинства, водночас вона складається з таких частин: 1) порушення апеляційного розгляду адміністративної справи; 2) підготовка адміністративної справи до апеляційного розгляду; 3) апеляційний розгляд адміністративної справи в судовому засіданні [7, с. 423].

Реалізуючи конституційний принцип доступності й гарантованості судового захисту, прав і свобод людини і громадянина, використовуючи право на звернення до суду за захистом і на судовий захист, сторони, інші особи, які брали участь у розгляді справи, а також особи, які не брали участі у справі, але якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси, наділені правом апеляційного оскарження рішень адміністративного суду першої інстанції шляхом подачі апеляційної скарги. Такі положення впливають зі змісту принципу диспозитивності. Саме під час апеляційного розгляду адміністративної справи повною мірою проявляється принцип диспозитивності поряд з іншими нормативно-керівними засадами судового адміністративного процесу, закріпленими статтями 7 і 13 КАС України.

Варто підкреслити, що адміністративний суд апеляційної інстанції переглядає справу за правилами, які застосовуються судом першої інстанції. Тому при апеляції перегляд судових постанов і ухвал здійснюється не у формі перевірки юридичної оцінки та повноти обставин адміністративної справи, а у формі повторного розгляду цієї справи. Апеляція не може ініціюватись адміністративним судом апеляційної інстанції, оскільки апелянтами є сторони та інші особи, визначені законом учасниками апеляційного провадження.

Особливість реалізації права на апеляційне оскарження судових постанов і ухвал суду першої інстанції полягає в порушенні функціональної діяльності адміністративного суду апеляційної інстанції. Вказане право потрібно зарахувати до групи прав, які ґрунтуються на принципі диспозитивності. Це пояснюється тим, що названий принцип за предметом регулювання є засадою функціональною, яка відтворює процесуальну діяльність та її наповнення. В апеляційному провадженні складовою процесуальної діяльності є право на апеляційне оскарження.

Реалізація права на апеляційне оскарження постанов і ухвал суду першої інстанції як елемент диспозитивності пов'язане із вказаними у процесуальними законодавстві обставинами, які в юридичній літературі прийнято на-

зивати передумовами і дотримання яких є обов'язковим. Безпосередньо таке право залежить від наступних умов: а) визначеного кола суб'єктів права на апеляційне оскарження; б) об'єкта оскарження в апеляційному порядку; в) дотримання встановлених ст. 186 КАС України процесуальних строків на апеляційне оскарження; г) дотримання формальних умов (заява про апеляційне оскарження, реквізити апеляційної скарги (ст. 187 КАС України)).

Безпосередньо правом на апеляційне оскарження, відповідно до принципу диспозитивності, наділені особи, які мають у справі юридичну заінтересованість матеріального або процесуального характеру. Вони розпоряджаються широким обсягом процесуальних прав, головними з яких є права, які впливають на розвиток судового адміністративного процесу.

Необхідно також звернути увагу на те, що законодавець, окрім осіб, які беруть участь у справі, наділив також правом на апеляційне оскарження осіб, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси чи обов'язки. Такий висновок підтверджується п. 1 ст. 185 КАС України. Отже, право на апеляційне оскарження мають:

1) особи, які беруть участь у справі:

– сторони, незалежно від їх особистої участі під час розгляду адміністративної справи судом першої інстанції;

– треті особи, як ті, що заявляли самостійні вимоги щодо предмета спору, так і ті, що не заявляли самостійних вимог щодо предмета спору;

– представники сторін і третіх осіб за умови, що право апеляційного оскарження не обмежується правовою природою здійснюваного ними представництва;

– органи та особи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб (Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, прокурор, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, фізичні і юридичні особи);

2) особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їх права, свободи, інтереси та обов'язки. До цієї категорії суб'єктів права апеляційного оскарження можна віднести осіб, які не брали участі у справі через відмову адміністративного суду залучити їх до судового розгляду як суб'єктів з певним процесуальним статусом.

Щодо об'єкта оскарження в апеляційному порядку, то, за загальним правилом, адміністративний суд апеляційної інстанції повторно

досліджує як фактичну, так і правову сторони адміністративної справи. Більш того, як слушно наголошується в юридичній літературі, об'єктом перегляду апеляційним судом може бути як правильність оцінки доказів і встановлення фактів, так і правильність тлумачення та застосування матеріального й процесуального права адміністративним судом першої інстанції [8, с. 370–371].

Реалізація права апеляційного оскарження обумовлена його строками. Так, заява про апеляційне оскарження постанови суду першої інстанції подається протягом десяти днів з дня її проголошення, а в разі складення постанови у повному обсязі відповідно до ст. 160 КАС України – з дня складення в повному обсязі. Апеляційна скарга на постанову суду першої інстанції подається протягом двадцяти днів після подання заяви про апеляційне оскарження. Однак апеляційна скарга може бути подана без попереднього подання заяви про апеляційне оскарження, якщо скарга подається у строк, встановлений для подання заяви про апеляційне оскарження (ч. 5 ст. 186 КАС України).

Частиною 4 ст. 186 КАС України також передбачені строки подання заяви про апеляційне оскарження ухвали суду першої інстанції та строки подання апеляційної скарги на ухвалу суду першої інстанції. Так, заява подається протягом п'яти днів з дня проголошення ухвали, апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції – протягом десяти днів після подання заяви про апеляційне оскарження.

Необхідно зазначити, що заяви й апеляційні скарги, які були подані після закінчення строків, встановлених ст. 186 КАС України, залишаються судом без розгляду. Суб'єкти апеляційного оскарження вправі подати до суду заяву про поновлення пропущеного строку апеляційного оскарження. У свою чергу, від суду залежить поновлення чи відмова в поновленні такого строку.

Останньою формальною передумовою апеляційного оскарження є вимога про оплату апеляційної скарги державним митом.

Виходячи з викладеного, можна зробити висновок, що зазначені передумови апеляційного оскарження є невід'ємною частиною права на апеляційне оскарження, яке виникає лише за наявності об'єктивних, суб'єктивних і формальних передумов апеляційного оскарження, що передують виникненню права на апеляційне оскарження.

Найбільш суттєво дія принципу диспози-

тивності виявляється під час регулювання процесуальних можливостей осіб, які беруть участь у справі, а також у наслідках розпорядження ними своїми правами. Юридично заінтересована особа (позивач), яка посідає головне місце в адміністративному процесі, має по справі найбільший обсяг прав, свобода розпорядження якими дозволяє йому впливати на розвиток адміністративного процесу та реалізовувати складові принципу диспозитивності, тобто використовувати нормативні положення, які відповідають зазначеному принципу. Такими нормативними положеннями є суб'єктивні права на вчинення процесуальних дій в адміністративному апеляційному суді, що передбачені адміністративним процесуальним законодавством. Наприклад, особа, що подала апеляційну скаргу, має право відмовитися від неї або змінити її до закінчення апеляційного розгляду (ст. 193 КАС України). Ця відмова може реалізовуватися шляхом подання заяви про відкликання апеляційної скарги. При цьому право на відмову від апеляційної скарги чи закриття апеляційного провадження здійснюється під контролем адміністративного суду апеляційної інстанції, котрий вправі відмовити в цьому, якщо така відмова суперечить закону або порушує права, свободи чи інтереси інших осіб.

Відповідно до принципу диспозитивності позивач також має право відмовитися від позову, а сторони можуть примиритися в будь-який час до закінчення апеляційного розгляду (п. 1 ст. 194 КАС України). Проте, як свідчить судовою практика, відмова особи, яка звернулася з адміністративним позовом щодо оскарження нормативно-правового акта, від своєї вимоги ще не означає зупинення апеляційного провадження у справі. Визнання органом державної влади, органом місцевого самоврядування або посадовою чи службовою особою оскаржуваного нормативно-правового акта для адміністративного суду є не обов'язковою.

На особливу увагу заслуговує питання про межі перегляду справи судом апеляційної інстанції, тобто максимально допустимий обсяг перевірки законності та обґрунтованості судового рішення адміністративного суду першої інстанції.

У процесуальній літературі слушно наголошують на тому, що межі розгляду справи апеляційним судом поділяються на матеріально-правові та процесуальні.

Матеріально-правові межі розгляду справи в апеляційному порядку обмежені змістом

позовних вимог, заявлених у суді першої інстанції. Зазначається, що суд апеляційної інстанції повинен здійснювати перевірку законності та обґрунтованості оскаржуваного судового рішення виключно в межах позовних вимог, заявлених у суді першої інстанції. Процесуальні межі розгляду справи судом апеляційної інстанції визначені як обсяг перевірки законності та обґрунтованості рішення суду першої інстанції, обмежений доводами апеляційної скарги [9, с. 618].

Пункт 1 ст. 195 Кодексу адміністративного судочинства України встановлює, що суд апеляційної інстанції переглядає судові рішення суду першої інстанції в межах апеляційної скарги. Відповідно до такого підходу принцип диспозитивності в апеляційному провадженні виявляється в тому, що суд апеляційної інстанції під час розгляду справи обмежений доводами апеляційної скарги, тобто розгляд адміністративної справи, перевірка ухвал і постанов адміністративного суду першої інстанції здійснюється апеляційним судом у тому обсязі, який визначений особою, що подала апеляційну скаргу.

Однак у цьому ж пункті вказаної статті йдеться про те, що суд апеляційної інстанції може вийти за межі доводів апеляційної скарги в разі встановлення під час апеляційного провадження порушень, допущених судом першої інстанції, які призвели до неправильного вирішення справи.

Дане положення містить яскравий приклад відхилення від принципу диспозитивності, оскільки в такому разі адміністративний суд апеляційної інстанції не тільки за вимогами осіб, які брали участь у справі, і позиції суду першої інстанції самостійно встановлює: чи були порушення норм матеріального і процесуального права. Завдання адміністративного суду апеляційної інстанції полягає в тому, щоб проконтролювати, перевірити законність дій та бездіяльності суб'єктів владних повноважень.

Указана точка зору отримала свій розвиток і в інших учених-процесуалістів, які вважають, що особливе становище суб'єктів публічно-спірних відносин обумовлює специфіку розгляду та вирішення справ, які виникають з адміністративно-правових відносин [10, с. 10]. На контрольну функцію суду у справах, що виникають із публічно-правових відносин, вказують і й інші науковці у галузі процесуального права [11, с. 15].

Аналіз норм ч. 2 ст. 195 КАС України свідчить, що суд апеляційної інстанції під час розгляду адміністративної справи в апеляцій-

ному порядку досліджує: 1) докази, які були досліджені судом першої інстанції з порушенням вимог чинного процесуального законодавства; 2) докази, які були необґрунтовано відхилені судом першої інстанції (наприклад докази, помилково визнані недопустимими або неналежними); 3) нові докази (за клопотанням осіб, які беруть участь у справі, або з власної ініціативи суду, що не досліджувалися у суді першої інстанції).

Відмінністю апеляційного розгляду справи від її розгляду в суді першої інстанції є те, що відповідно до ст. 197 КАС України суд апеляційної інстанції може розглянути справу в порядку письмового провадження, якщо всі особи, які беруть участь у справі, заявили клопотання про вирішення справи за їх відсутністю.

Враховуючи викладене, можна зробити такі **висновки**. Найбільш повно принцип диспозитивності виявляється при вирішенні питання щодо передумов реалізації права на апеляційне оскарження, відображає природу адміністративних процесуальних правовідносин під час перевірки законності та обґрунтованості ухвал та постанов адміністративного суду першої інстанції, що не набрали законної сили. З іншого боку, у діях адміністративного суду апеляційної інстанції можна простежити відхилення від принципу диспозитивності, оскільки останній не обмежений доводами апеляційної скарги і не зв'язаний межами позовних вимог, що пояснюється специфікою суб'єктивних прав, свобод та інтересів у сфері публічно-правових відносин, які підлягають судовому захисту.

Слід особливо наголосити на тому, що принцип диспозитивності в апеляційному провадженні дещо обмежений і підконтрольний адміністративному суду. Він проявляється в тому, що адміністративний суд апеляційної інстанції під час розгляду справи не обмежений доводами апеляційної скарги, тобто перевірка постанов і ухвал суду першої інстанції може здійснюватися апеляційним адміністративним судом за межами позовних вимог, які визначив апелянт.

Таким чином, принцип диспозитивності найбільш повно проявляється у процесуально-розпорядчих діях суб'єктів апеляційного провадження. юридично зацікавлених осіб – сторін адміністративного процесу. Їх аналіз дозволяє стверджувати, що вони створюють своєрідний баланс можливостей під час реалізації законодавчо встановлених їх прав та обов'язків, урівноважують можливості однієї сторони щодо іншої.

Література

1. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. Т. 1 Загальна частина / [редкол.: В. Б. Авер'янов (голова) та ін.]. – К. : Юрид. думка, 2007. – 592 с.
2. Рябченко О. П. Основи адміністративного судочинства в Україні : навч. посіб. / [О. П. Рябченко, В. І. Бутенко, М. М. Ясинок та ін.]. – Суми : МакДен, 2008. – 200 с.
3. Науково-практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України : у 2 т. Т. 2 / В. К. Матвійчук, І. О. Хар ; за заг. ред. В. К. Матвійчука. – К. : Алерта ; КНТ, 2008. – 752 с.
4. Штефан М. Й. Цивільний процес : підруч. для юрид. спец. вищ. закл. освіти / М. Й. Штефан. – К. : Ін Юре, 1997. – 608 с.
5. Юридична енциклопедія : в 6 т. Т. 1 / [редкол. : Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін.]. – К. : Укр. енцикл., 1998. – 672 с.
6. Чернушенко Є. А. Апеляційне провадження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Є. А. Чернушенко. – О., 2004. – 20 с.
7. Комзюк А. Т. Адміністративний процес України : навч. посіб. / А. Т. Комзюк, В. М. Бевзенко, Р. С. Мельник. – К. : Прецедент, 2007. – 531 с.
8. Кодекс адміністративного судочинства України : наук.-практ. комент. / [С. В. Ківалов, О. І. Харитоновна, О. М. Пасенюк, М. Р. Аракелян ; за ред. С. В. Ківалова, О. І. Харитоновної]. – Х. : Одиссей, 2005. – 552 с.
9. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов, В. І. Бірюков та ін. ; за заг. ред. С. С. Бичкової]. – К. : Атіка, 2008. – 840 с.
10. Березина Н. В. Судебная защита прав в сфере «собственно» административно-правовых отношений : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право». – Львов, 1984. – 22 с.
11. Боннер А. Т. Судебный контроль в области государственного управления : учеб. пособие / А. Т. Боннер, В. Т. Квиткин. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1973. – 111 с.

Надійшла до редколегії 09.08.2010.

УДК 351.74+343.224.1(477)

Є. П. ФИЛИПЕНКО,
здобувач

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД НЕПОВНОЛІТНІХ

Розглянуто окремі форми та методи діяльності органів внутрішніх справ України. Виокремлено особливості методів їх діяльності щодо забезпечення прав та свобод неповнолітніх та необхідність комплексного застосування методів переконання та примусу.

ФИЛИПЕНКО Е. П. ОСОБЕННОСТИ МЕТОДОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ПРАВ И СВОБОД НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

Рассмотрены отдельные формы и методы деятельности органов внутренних дел Украины. Выделены особенности методов их деятельности по обеспечению прав и свобод несовершеннолетних и необходимость комплексного применения методов убеждения и принуждения.

FILIPPENKO Y. FEATURES OF POLICE ACTIVITY METHODS ON GUARANTEEING RIGHTS AND FREEDOMS OF JUVENILES

Separate forms and methods of Ukrainian police activity are considered. Peculiarities of methods of their activity on guaranteeing rights and freedoms of juveniles and necessity for complex implementation of persuasion and compulsion methods are separated out.

Забезпечення прав і свобод людини ґрунтується на створенні найбільш сприятливих умов для їх ефективної реалізації, що є завданням органів держави, особливе місце серед яких посідають правоохоронні органи, які діють у межах своєї компетенції за допомогою відповідних форм та методів. Органи внутрішніх

справ України (далі – ОВС), які є ланкою правоохоронної системи, що покладає на них обов'язок захищати права і законні інтереси громадян від будь-яких посягань [1, с. 4–5], у своїй діяльності щодо забезпечення прав та свобод людини та громадянина, в тому числі неповнолітніх, використовують комплекс